

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep.
0030 Oslo

Kontakt saksbehandler
Øyvind Myhren Tjøstheim, 51568760

Høringssvar - NOU 2023:25 Omstilling til lavutslipp - Veivalg for klimapolitikken mot 2050 - rapport av Klimautvalget 2050

Saken gjelder Klimautvalget 2050 sin rapport Omstilling til lavutslipp – veivalg for klimapolitikken mot 2050, NOU 2023:25.

Statsforvalteren i Rogaland er i hovedsak enig i vurderingene gjort i Utvalgets rapport. Vi mener Utvalget har en riktig tilnærming til utfordringen, og har klart å utarbeide en forståelig, realistisk og ambisiøs rapport. Utvalget har klart å fremheve motsetninger, og å gjøre kloke og veloverveide prioriteringer i sine anbefalinger. I vårt høringssvar har vi lagt vekt på hva vi mener er særlig relevant, både der vi er helt enige og der vi mener det er rom for forbedringer. I tillegg har vi skrevet kort om hva vi kan bidra med for å nå målsetningen om å bli et lavutslipp-samfunn innen 2050.

Vår uttale

Utvalgets fokus på de gjenværende utslippene som kan tillates i Norge i 2050, er en god tilnærming til en utfordrende problemstilling.

Utvalgets fokus på egne utslipp og vurderinger rundt kvotekjøp, er veloverveide og fremtidsrettede. Utvalget kunne i denne sammenheng nevnt at bidrag til klimaomstilling i andre land gjennom investeringer i fornybar energi og andre tiltak, kan være et fornuftig og godt klimatiltak, men da ikke som et tiltak for å rettferdiggjøre egne utslipp.

Utvalget har fremhevet utfordringen med petroleumsnæringen. I Rogaland har vi stor avhengighet til olje- og gasssektoren, dette er en sektor som har sørget for høy verdiskaping og velferd i hele regionen og landet forøvrig. Vi er likevel bekymret for utviklingen. Regionale utviklingstrekk 2021¹ viser at Rogaland som eneste fylke anslås å ha negativ utvikling i bruttoprodukt frem mot 2050.

¹ https://www.regjeringen.no/contentassets/97b9fac986e04e95a0cf0193dd6b529f/no/pdfs/h-2483-b_rut_2021.pdf

Utvalgets tiltak for å løse utfordringene med olje- og gassektoren er gode, men det også bør legges inn egne målrettede tiltak for Rogaland for å bidra til at det skapes nye arbeidsplasser innenfor næringer som drives i tråd med klima- og naturmålsetningene.

Statsforvalteren i Rogaland støtter utvalgets anbefaling om at det utarbeides en strategi for sluttfasen av norsk petroleumsvirksomhet. Det er da spesielt viktig å sikre at den kompetansen som er bygget opp i næringen får en mykest mulig overgang til nye lønnsomme arbeidsplasser. Ved forrige oljeprisfall så vi en stor omstillingsvilje og evne hos de som ble rammet av oppsigelser. Vi er bekymret for at den kunstig høye oljeprisen som kom som følge av krigen i Ukraina, hindrer en fortsatt nødvendig omstilling. Oljebransjen konkurrerer ut andre næringer med svært gunstige lønns- og arbeidsvilkår. Det forsterkes nå av en kombinasjon av skattestimulert aktivitet og kunstig høye priser. Vi støtter derfor utvalget i at kommende pris og kostnadssvingninger for næringen ikke må møtes med aktivitetsfremmende tiltak ovenfor næringen, men heller med nødvendige tiltak og planer for omstilling til nye arbeidsplasser. I dette arbeidet må det være ekstra oppmerksomhet om konsekvensene for Rogaland.

Statsforvalteren i Rogaland støtter utvalgets anbefaling om at en som hovedregel må unngå kraft fra land som utslippsreducerende tiltak. Tilgang på kraft på land vil være en viktig faktor for å bygge opp nye lønnsomme arbeidsplasser innenfor næringer som drives i samsvar med klima- og naturmålsetningene. Denne kraften bør derfor ikke brukes til å redusere utslippene fra en næring som er på vei inn i en sluttfase. Det bør heller stilles krav til at næringen bygger ut egen offshore produksjon av fornybar kraft som tilsvarer næringens behov. Det vil kunne drive frem kostnadseffektive løsninger for produksjon av fornybar kraft offshore.

Utvalget ønsker å konkretisere målsetningene og at arealbruk og opptak fra skog- og andre naturlige opptak, skilles ut fra de nasjonale målsetningene. Dette kan bidra til å forenkle forståelsen av klimamålene og hvilke tiltak som må gjennomføres for å nå målet om en omstilling til lavutslippssamfunnet. Samtidig er det viktig at dette gjøres på en måte som ikke forringer den helhetlige tilnærmingen.

Vi støtter utvalgets forslag i kapittel 6. Utvalget mener vi har mye å lære av EU-direktivene tilknyttet arealforvaltning, særlig i det å se natur, klima og samfunn samlet. Vi støtter forslag om planvask og prosjektvask for planer og prosjekter som er over 5 år gamle. Vi foreslår i tillegg at det automatisk inntre byggeforbud for planer som er eldre enn dette, inntil de eventuelt blir godkjent på nytt.

Våre ønsker og anbefalinger

Vi har noen anbefalinger som kan være med å bidra til å nå målsetningene.

Økt fokus på «*klimaskeptisisme*». Dette fordi flere undersøkelser^{2 3 4} viser at Norge er et av landene i Europa som har flest innbyggere som enten ikke vet, eller ikke tror at klimaendringene i hovedsak er menneskeskapt. Dette til tross for at vitenskapen på dette området er klar⁵. Utvalget kunne med stor fordel innarbeidet Klimautvalget UNG sine foreslåtte tiltak, særlig innen utdanning og fokus på kunnskap, for å bidra til å løse denne utfordringen.

² <https://www.kcl.ac.uk/policy-institute/assets/peritia-climate-change%E2%80%8B.pdf>

³ https://www.nrk.no/norge/faktisk.no_-hver-fjerde-nordmann-er-klimaskeptiker-1.16403293

⁴ <https://www.aftenposten.no/norge/i/9vedOE/hver-femte-nordmann-tror-ikke-paa-menneskeskapt-klimaendringer>

⁵ <https://www.ipcc.ch/>

Sosial og rettferdig fordeling som følge av klimatiltak bør være en forutsetning. Utvalgets argumentasjon er riktig og god, men Utvalget undervurderer effekten av skjevfordelte tiltak i et langsiktige perspektiv.

Vi er enige i Utvalgets vurdering i punkt 6 om at innsigelsesinstituttet er svekket, og at dette burde styrkes. Dette gjelder særlig der det er tale om arealplaner eller tiltak som i betydelig grad vil bidra til å redusere mulighetene for å nå klimamålsetningene. Vi mener at det bør innføres et krav om at arealplaner skal ha et klimaregnskap som synliggjør planens klimavirkning.

Vi anbefaler videre at krav i planbestemmelser tydeliggjøres og at plan- og bygningslovens dispensasjonsbestemmelse i § 19-2 strammes inn i saker som kan redusere mulighetene for å nå klimamålene innen 2050.

Hva vi kan bidra med

Statsforvalteren i Rogaland har som overordnet oppdrag å iverksette nasjonal politikk. Dette er konkretisert i Tildelingsbrevet pkt. 2.1 som blant annet sier: *«Bærekraftig samfunns- og arealplanlegging er særlig viktig for å løse de store klima- og miljøutfordringene vi står overfor. Statsforvalteren skal bidra til å redusere klimagassutslipp, tilpasse samfunnet til klimaendringene, redusere tap av naturmangfold og sikre klima- og miljøhensyn i arealplanleggingen»*

Statsforvalteren i Rogaland skal bidra til en mer bærekraftig arealbruk, sikre sterkere fokus på utslippskutt og sterkere klimasamarbeid på tvers av kommunegrensene, fremheve utfordringen med klimaendringene og påse at kommunene aktivt arbeider med klimatilpasning, sikre fremtidsrettet samfunnsplanlegging på regionalt nivå i samarbeid med fylkeskommunen og bidra til økt kompetanse, kunnskap og erfaringsdeling hos kommunene i Rogaland.

Med hilsen

Bent Høie (e.f.)
statsforvalter

Marit Sundsvik Bendixen
fylkesmiljøvernsjef

Dokumentet er elektronisk godkjent